Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 11. septembra 2019*

„Predhodno odločanje – Varstvo potrošnikov – Potrošniške kreditne pogodbe – Direktiva 2008/48/ES – Člen 16(1) – Predčasno odplačilo – Pravica potrošnika do zmanjšanja skupnih stroškov kredita, ki ustreza obrestim in stroškom, dolgovanim za preostalo obdobje trajanja pogodbe“

V zadevi C-383/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku (okrožno sodišče Lublin-Wschód v Lublinu s sedežem v Świdniku, Poljska) z odločbo z dne 28. maja 2018, ki je na Sodišče prispela 11. junija 2018, v postopku

Lexitor sp. z o.o.

proti

Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. Franciszka Stefczyka,

Santander Consumer Bank S.A.,

mBank S.A.,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi J.-C. Bonichot, predsednik senata, C. Toader (poročevalka), sodnica, A. Rosas, L. Bay Larsen in M. Safjan, sodniki,

generalni pravobranilec: G. Hogan,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. Franciszka Stefczyka P. Chojecki in P. Skurzyński, radcowie prawni, in M. Kowara, adwokat,

* Jezik postopka: poljščina.

– za Santander Consumer Bank S.A. P. Kończal, P. Muciek in J. Wojnarowska, radca prawny,

– za mBank S.A. A. Opalski, radca prawny,

– za poljsko vlado B. Majczyna, agent,

– za špansko vlado S. Jiménez García, agent,

– za Evropsko komisijo A. Szmytkowska, G. Goddin in C. Valero, agentke,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 23. maja 2019

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 16(1) Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS (UL 2008, L 133, str. 66).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru treh sporov med Lexitor sp. z o.o. (v nadaljevanju: Lexitor) na eni strani ter Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. Franciszka Stefczyka (v nadaljevanju: SKOK), Santander Consumer Bank S.A. (v nadaljevanju: Santander Consumer Bank) in mBank S.A. (v nadaljevanju: mBank) na drugi v zvezi z zmanjšanjem skupnih stroškov potrošniških kreditov zaradi njihovega predčasnega odplačila.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 87/102/EGS

3 Člen 8 Direktive Sveta 87/102/EGS z dne 22. decembra 1986 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi s potrošniškimi krediti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 326), ki je bila z učinkom od 11. junija 2010 razveljavljena in nadomeščena z Direktivo 2008/48, je določal:

„Potrošnik je upravičen izpolniti svoje obveznosti po kreditni pogodbi pred rokom, določenim v pogodbi. V tem primeru je potrošnik v skladu s pravili, ki so jih določile države članice, upravičen do ustreznega zmanjšanja celotnega stroška kredita.“

Direktiva 2008/48

4 V uvodnih izjavah 7, 9 in 39 Direktive 2008/48 je navedeno:

„(7) Da bi olajšali nastanek dobro delujočega notranjega trga potrošniških kreditov, je treba zagotoviti usklajen okvir Skupnosti v številnih osrednjih območjih. Ob upoštevanju stalno spreminjajočega se trga potrošniških kreditov in vse večje mobilnosti evropskih državljanov naj bi zakonodaja Skupnosti, ki je usmerjena v prihodnost in ki se zmore prilagoditi bodočim oblikam kreditov, državam članicam omogočila ustrezno raven prožnosti pri izvajanju in pomagala vzpostaviti sodobno pravo na področju zakonov o potrošniških kreditih.

[…]

(9) Polna uskladitev [harmonizacija] je potrebna zato, da se vsem potrošnikom v Skupnosti zagotovi visoka in primerljiva raven varovanja njihovih interesov in se vzpostavi pravi notranji trg. […]

[…]

(39) Potrošnik bi moral imeti pravico, da svoje obveznosti poravna pred datumom, dogovorjenim v kreditni pogodbi. V primeru predčasnega odplačila, bodisi delno bodisi v celoti, bi moral biti dajalec kredita upravičen do nadomestila za stroške, neposredno povezane s predčasnim odplačilom, pri čemer bi se morali upoštevati tudi morebitni prihranki dajalca kredita. Vendar je pri določitvi načina za izračun nadomestila pomembno, da se spoštuje več načel. Izračun nadomestila za dajalca kredita bi moral biti za potrošnika pregleden in razumljiv že v predpogodbeni fazi, vsekakor pa med izvajanjem kreditne pogodbe. Poleg tega bi morala biti metoda izračunavanja enostavna za uporabo tudi za dajalce kreditov ter omogočati pristojnim nadzornim organom nadzor nad nadomestili. […]“

5 Člen 3 te direktive določa:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve:

(a) ‚potrošnik‘ pomeni fizično osebo, ki v transakcijah, zajetih v tej direktivi, deluje za namene zunaj svoje trgovske, poslovne ali poklicne dejavnosti;

[…]

(g) ‚skupni stroški kredita za potrošnika‘ pomeni vse stroške, vključno z obrestmi, provizijami, davki in vsemi drugimi vrstami pristojbin, ki jih mora potrošnik plačati v zvezi s kreditno pogodbo in ki so dajalcu kredita znani, razen notarskih stroškov; stroški, povezani s pomožnimi storitvami v zvezi s kreditno pogodbo, zlasti zavarovalne premije, so tudi vključeni, če je sklenitev dodatne storitvene pogodbe obvezna že za samo pridobitev kredita ali pod pogoji, ki se tržijo;

[…]“

6 Člen 16 navedene direktive, naslovljen „Predčasno odplačilo“, določa:

„1. Potrošnik ima pravico, da kadar koli v celoti ali delno izpolni svoje obveznosti po kreditni pogodbi. V takšnih primerih je upravičen do zmanjšanja skupnih stroškov kredita, ki jih sestavljajo obresti in stroški v preostalem obdobju trajanja pogodbe.

2. V primeru predčasnega odplačila kredita je dajalec kredita upravičen do pravičnega in objektivno utemeljenega nadomestila za morebitne stroške, neposredno povezane s predčasnim odplačilom kredita, če se predčasno odplačilo izvede v obdobju, za katerega je bila določena fiksna posojilna obrestna mera.

Takšno nadomestilo ne sme presegati 1 % zneska kredita, ki je že bil odplačan, če med predčasnim odplačilom in dogovorjeno prekinitvijo kreditne pogodbe preteče več kot eno leto. Če ni preteklo več kot eno leto, nadomestilo ne sme presegati 0,5 % zneska kredita, ki je že bil odplačan.

3. Nadomestilo za predčasno plačilo se ne zahteva, če:

(a) se je odplačilo opravilo po zavarovalni pogodbi, ki naj bi zagotavljala jamstvo za odplačilo kredita;

(b) v primeru možnosti prekoračitev; ali

(c) se predčasno odplačilo izvede v obdobju, za katero fiksna posojilna obrestna mera ni določena.

4. Države članice lahko določijo, da:

(a) lahko dajalec kredita to nadomestilo zahteva samo pod pogojem, da znesek predčasnega odplačila preseže mejno vrednost, določeno v nacionalni zakonodaji. Mejna vrednost ne sme preseči 10.000 EUR v katerem koli obdobju dvanajstih mesecev;

(b) lahko dajalec kredita izjemoma zahteva višje nadomestilo, če lahko dokaže, da izguba zaradi predčasnega odplačila presega znesek, določen na podlagi odstavka 2.

Če nadomestilo, ki ga zahteva dajalec kredita, presega dejansko izgubo, lahko potrošnik zahteva ustrezno zmanjšanje.

V tem primeru je izguba sestavljena iz razlike med začetno dogovorjeno obrestno mero in obrestno mero, po kateri lahko dajalec kredita posodi predčasno povrnjen znesek na trg v času predčasnega odplačila, upošteva pa se vpliv predčasnega odplačila na administrativne stroške.

5. Nobeno nadomestilo ne sme presegati zneska obresti, ki bi jih potrošnik plačal med predčasnim odplačilom in dogovorjenim datum prenehanja kreditne pogodbe.“

7 Člen 22 te direktive, naslovljen „Usklajevanje [Harmonizacija] in obveznost izvajanja te direktive“, določa:

„1. Če ta direktiva vsebuje usklajene [harmonizirane] določbe, države članice ne smejo ohraniti ali uvesti v svoje nacionalno pravo drugih določb, razen tistih, določenih v tej direktivi.

[…]

3. Države članice nadalje zagotovijo, da se določbam, ki jih sprejmejo pri izvajanju te direktive, ni mogoče izogniti z načinom oblikovanja pogodb, zlasti z vnašanjem črpanj ali kreditnih pogodb, ki spadajo v področje uporabe te direktive, v kreditne pogodbe, katerih značilnosti ali namen bi lahko omogočili, da se izognejo njeni uporabi.“

Nacionalno pravo

8 Z Ustawa o kredycie konsumenckim (zakon o potrošniškem kreditu) z dne 12. maja 2011 (Dz. U. št. 126, pozicija 715) v različici, upoštevni za spore o glavni stvari (v nadaljevanju: zakon o potrošniškem kreditu), je bila v poljski pravni red prenesena Direktiva 2008/48.

9 V členu 5, točka 6, navedenega zakona je pojem „skupni stroški kredita“ opredeljen tako, da zajema vse stroške, ki jih mora potrošnik plačati v okviru kreditne pogodbe, zlasti obresti, izdatke, provizije, davke in marže, ki so znani dajalcu kredita, ter stroške, povezane s pomožnimi storitvami, zlasti zavarovanji, če je njihovo plačilo potrebno za pridobitev kredita ali za njegovo pridobitev pod predlaganimi pogoji, razen notarskih stroškov, ki jih nosi potrošnik.

10 V skladu s členom 49(1) tega zakona je treba v primeru celotnega odplačila kredita pred rokom, ki je določen v pogodbi, skupne stroške kredita zmanjšati za stroške, ki ustrezajo preostalemu obdobju trajanja pogodbe, tudi če jih je potrošnik nosil pred tem odplačilom.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

11 Vsi trije spori o glavni stvari, ki jih je predložitveno sodišče združilo, izvirajo iz sklenitve potrošniške kreditne pogodbe med potrošnikom v smislu člena 3(a) Direktive 2008/48 ter SKOK, Santander Consumer Bank in mBank. V vseh kreditnih pogodbah je bilo določeno, da je treba zadevni banki plačati provizijo, katere znesek ni bil odvisen od trajanja navedene pogodbe, in sicer 1591,35 poljskih zlotov (PLN) (približno 380 EUR), 4845 PLN (približno 1150 EUR) in 3070,40 PLN (približno 730 EUR).

12 Potrošniki so po predčasnem odplačilu svojih kreditov terjatve, ki so jih imeli do bank zaradi predčasnega odplačila, prenesli na Lexitor, družbo poljskega prava, ki potrošnikom ponuja pravne storitve.

13 Družba Lexitor je kot prevzemnica terjatev nato od SKOK, Santander Consumer Bank in mBank zahtevala vračilo dela zneska provizij, ki so jih plačali potrošniki, skupaj z zamudnimi obrestmi.

14 Ker kreditne institucije teh zahtev niso izpolnile, je družba Lexitor 8. januarja 2018, 29. decembra 2017 in 26. februarja 2018 pri predložitvenem sodišču vložila tri tožbe, s katerimi je predlagala, naj se Santander Consumer Bank, SKOK in mBank naloži plačilo dela teh provizij, ki ustreza preostalemu obdobju trajanja kreditnih pogodb, skupaj z zamudnimi obrestmi.

15 Tožene stranke v postopku v glavni stvari so zoper plačilne naloge, ki jih je izdalo predložitveno sodišče, vložile ugovor.

16 Predložitveno sodišče se sprašuje, ali se v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, pravica potrošnika do zmanjšanja skupnih stroškov kredita v primeru njegovega predčasnega odplačila iz člena 16(1) Direktive 2008/48 nanaša tudi na stroške, ki niso odvisni od trajanja pogodbe. V zvezi

s tem poudarja, da so nekatera poljska sodišča na podlagi zakona o potrošniškem kreditu na to vprašanje sicer odgovorila nikalno, vendar je neko drugo sodišče, nasprotno, podalo pritrdilen odgovor in se oprlo na razlago tega zakona ob upoštevanju člena 16 te direktive.

17 Predložitveno sodišče meni, da je treba ta člen razlagati tako, da zmanjšanje skupnih stroškov kredita zajema stroške, ki niso odvisni od trajanja pogodbe. Po njegovem mnenju ta razlaga omogoča varovanje interesov potrošnika in zagotavljanje ravnotežja med strankama. Dajalec kredita naj bi lahko v primeru predčasnega odplačila kredita vrnjeni znesek ponovno uporabil pri odobritvi novega kredita in bil tako deležen nove provizije. Poleg tega obstaja nevarnost, da bi drugačna rešitev pripeljala do prakse, v okviru katere bi dajalci kredita zaračunali samo stroške, ki so formalno neodvisni od trajanja kreditne pogodbe, da bi preprečili, da bi bili ti stroški vključeni v zmanjšanje skupnih stroškov kredita.

18 V teh okoliščinah je Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku (okrožno sodišče Lublin-Wschód v Lublinu s sedežem v Świdniku, Poljska) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 16(1) v povezavi s členom 3(g) Direktive [2008/48] razlagati tako, da je potrošnik v primeru predčasne izpolnitve svojih obveznosti, ki izhajajo iz kreditne pogodbe, upravičen do zmanjšanja skupnih stroškov kredita, vključno s stroški, katerih višina ni odvisna od trajanja te kreditne pogodbe?“

19 Predložitveno sodišče je poleg tega zaprosilo, naj se zadeva v skladu s členom 105(1) Poslovnika Sodišča obravnava po hitrem postopku. Ta predlog je bil zavrnjen s sklepom predsednika Sodišča z dne 17. septembra 2018, Lexitor (C-383/18, neobjavljen, EU:C:2018:769).

Vprašanje za predhodno odločanje

20 Najprej je treba pojasniti, da okoliščina, da spori o glavni stvari potekajo izključno med prodajalci oziroma ponudniki, ne ovira uporabe Direktive 2008/48. Kot je namreč generalni pravobranilec navedel v točki 24 sklepnih predlogov, področje uporabe te direktive ni odvisno od identitete strank v zadevnem sporu, temveč od statusa strank kreditne pogodbe. V obravnavani zadevi pa terjatve, ki so predmet sporov o glavni stvari, izhajajo iz treh potrošniških kreditnih pogodb, ki so bile sklenjene med tremi potrošniki in tremi toženimi strankami v postopku v glavni stvari, pri čemer so bile te terjatve po predčasnem odplačilu kreditov iz navedenih pogodb prenesene na tožečo stranko iz postopka v glavni stvari.

21 Predložitveno sodišče želi z vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba člen 16(1) Direktive 2008/48 razlagati tako, da pravica do zmanjšanja skupnih stroškov kredita v primeru njegovega predčasnega odplačila vključuje tudi stroške, ki niso odvisni od trajanja pogodbe.

22 Člen 16(1) Direktive 2008/48 v povezavi z uvodno izjavo 39 te direktive določa pravico potrošnika do predčasnega odplačila kredita in do zmanjšanja skupnih stroškov kredita, ki ustreza obrestim in stroškom, dolgovanim za preostalo obdobje trajanja pogodbe.

23 V členu 3(g) navedene direktive je pojem „skupni stroški kredita“ opredeljen kot vsi stroški, vključno z obrestmi, provizijami, davki in vsemi drugimi vrstami pristojbin, ki jih mora potrošnik plačati v zvezi s kreditno pogodbo in ki so dajalcu kredita znani, razen notarskih stroškov. Ta opredelitev torej ne vsebuje nobene omejitve v zvezi s trajanjem zadevne kreditne pogodbe.

24 V zvezi s tem, kot med drugim izhaja iz predloga za sprejetje predhodne odločbe in iz stališč, ki so jih predložile tožene stranke v postopku v glavni stvari in druge zainteresirane stranke v tej zadevi, bi bilo sklicevanje na „preostalo obdobje trajanja pogodbe“ iz člena 16(1) Direktive 2008/48 mogoče razlagati v smislu, da so stroški, ki so zajeti z zmanjšanjem skupnih stroškov kredita, omejeni na tiste stroške, ki so objektivno odvisni od trajanja pogodbe, ali na tiste, ki jih dajalec kredita prikaže kot stroške, povezane z neko določeno fazo sklenitve ali izpolnitve pogodbe, ali pa v smislu, da nakazuje da se z metodo izračuna, ki jo je treba uporabiti pri tem zmanjšanju, upoštevajo celotni stroški, ki jih nosi potrošnik, od česar se nato odšteje znesek, ki je sorazmeren s preostalim obdobjem trajanja pogodbe.

25 Primerjalna analiza različnih jezikovnih različic člena 16(1) Direktive 2008/48 ne omogoča določitve natančnega obsega zmanjšanja skupnih stroškov kredita, ki ga ta člen določa. Po eni strani namreč različice te določbe v nizozemskem, poljskem in romunskem jeziku kažejo na to, da gre za zmanjšanje stroškov, povezanih s preostalim obdobjem trajanja pogodbe (*„een verlaging van de totale kredietkosten, bestaande uit de interesten en de kosten gedurende de resterende duur van de overeenkomst“*, *„obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy“* in *„o reducere a costului total al creditului, care constă în dobânda și în costurile aferente duratei restante a contractului“*). Po drugi strani sta različici navedene določbe v nemškem in angleškem jeziku nekoliko dvoumni in nakazujeta na to, da so stroški, povezani s tem obdobjem, smernica pri izračunu zmanjšanja (*„das Recht auf Ermäßigung der Gesamtkosten des Kredits, die sich nach den Zinsen und den Kosten für die verbleibende Laufzeit des Vertrags richtet“* in *„reduction consisting of the interest and the costs for the remaining duration of the contract“*). V različici te določbe v italijanskem jeziku so, tako kot v različici v francoskem jeziku, navedeni obresti in stroški, ki so „dolgovani“ (*„dovuti“*) za preostalo obdobje trajanja pogodbe. Nazadnje, različica člena 16(1) Direktive 2008/48 v španskem jeziku zahteva zmanjšanje, ki vključuje stroške, ki ustrezajo preostalem obdobju trajanja pogodbe (*„una reducción del coste total del crédito, que comprende los intereses y costes correspondientes a la duración del contrato que quede por transcurrir“*).

26 Kljub temu je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pri razlagi te določbe upoštevati ne le njeno besedilo, temveč tudi okvir in cilje, ki jim sledi ureditev, katere del je (glej v tem smislu sodbo z dne 10. julija 2019, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-649/17, EU:C:2019:576, točka 37).

27 Glede okvira je treba opozoriti, da je člen 8 Direktive 87/102, ki je bila razveljavljena in nadomeščena z Direktivo 2008/48, določal, da je potrošnik „v skladu s pravili, ki so jih določile države članice, upravičen do ustreznega zmanjšanja celotnega stroška kredita“.

28 Tako je treba ugotoviti, da je bila s členom 16(1) Direktive 2008/48 konkretizirana pravica potrošnika do zmanjšanja stroškov kredita v primeru predčasnega odplačila, in sicer tako, da je bil splošni pojem „ustrezno zmanjšanje“ nadomeščen z natančnejšim izrazom „zmanjšanje skupnih stroškov kredita“, in tako, da je bilo dodano, da se mora to zmanjšanje nanašati na „obresti in stroške“.

29 Glede cilja Direktive 2008/48 je iz ustaljene sodne prakse Sodišča razvidno, da se z njo želi zagotoviti visoka raven varstva potrošnikov (glej v tem smislu sodbo z dne 6. junija 2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, točka 28 in navedena sodna praksa). Ta sistem varstva temelji na zamisli, da je potrošnik v razmerju do prodajalca ali ponudnika v podrejenem položaju glede pogajalske sposobnosti in ravni obveščenosti (glej v tem smislu sodbo z dne 21. aprila 2016, Radlinger in Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, točka 63).

30 Za zagotovitev tega varstva člen 22(3) Direktive 2008/48 državam članicam nalaga, da morajo zagotoviti, da se določbam, ki jih sprejmejo pri izvajanju te direktive, ni mogoče izogniti z načinom oblikovanja pogodb.

31 Učinkovitost pravice potrošnika do zmanjšanja skupnih stroškov kredita bi bila oslabljena, če bi bilo zmanjšanje kredita lahko omejeno na upoštevanje zgolj tistih stroškov, ki jih je dajalec kredita prikazal kot stroške, odvisne od trajanja pogodbe, ker, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 54 sklepnih predlogov, stroške in njihovo porazdelitev enostransko določi banka in ker lahko obračunavanje stroškov vključuje določeno stopnjo dobička.

32 Kot poudarja predložitveno sodišče, bi omejitev možnosti zmanjšanja skupnih stroškov kredita zgolj na tiste stroške, ki so izrecno vezani na trajanje pogodbe, pripeljala tudi do nevarnosti, da bi bila potrošniku ob sklenitvi kreditne pogodbe naložena višja enkratna plačila, ker bi dajalec kredita lahko skušal stroške, odvisne od trajanja pogodbe, zmanjšati na minimum.

33 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec poudaril v točkah 53 in 55 sklepnih predlogov, polje proste presoje, ki ga imajo kreditne institucije v okviru svojega zaračunavanja in notranje organizacije, potrošnikom in sodiščem v praksi močno otežuje opredelitev stroškov, ki so objektivno vezani na trajanje pogodbe.

34 Dodati je treba, da z vključitvijo stroškov, ki niso odvisni od trajanja pogodbe, v zmanjšanje skupnih stroškov kredita dajalec kredita ni postavljen nesorazmerno v slabši položaj. Opozoriti je namreč treba, da so njegovi interesi upoštevani, prvič, s členom 16(2) Direktive 2008/48, ki določa pravico dajalca kredita do nadomestila za morebitne stroške, neposredno povezane s predčasnim odplačilom kredita, in drugič, s členom 16(4) te direktive, ki državam članicam daje dodatno možnost, da zaradi varovanja interesov dajalca kredita zagotovijo, da je nadomestilo prilagojeno kreditnim pogojem in tržnim razmeram.

35 Nazadnje je treba navesti, da dajalec kredita v primeru predčasnega odplačila kredita prejme vračilo posojenega zneska prej, kot je bilo načrtovano, pri čemer je ta znesek torej po potrebi na voljo za sklenitev nove kreditne pogodbe.

36 Ob upoštevanju vseh navedenih preudarkov je treba na vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti, da je treba člen 16(1) Direktive 2008/48 razlagati tako, da pravica potrošnika do zmanjšanja skupnih stroškov kredita v primeru predčasnega odplačila kredita vključuje vse stroške, ki so bili naloženi potrošniku.

Stroški

37 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 16(1) Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS je treba razlagati tako, da pravica potrošnika do zmanjšanja skupnih stroškov kredita v primeru predčasnega odplačila kredita vključuje vse stroške, ki so bili naloženi potrošniku.

Podpisi